

Enskild motion

Motion till riksdagen: 2014/15:400

av Birgitta Ohlsson m.fl. (FP)

Höjd pensionsålder

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda den övre gränsen för rätten att vara kvar i arbetslivet.

Motivering

Mellan åren 1800 och 1920 ökade medellivslängden i Sverige från 37 till hela 60 år. I dag, år 2014, blir svenska kvinnor i snitt 84 år och männen 80 år. Tillgången på bättre föda, minskad barna- och mödradödlighet, medicinska, ekonomiska och sociala framgångar har tillsammans varit faktorer som bidragit till denna höjda medellivslängd. När den allmänna folkpensionen infördes 1913 var pensionsåldern i Sverige 67 år och medellivslängden 56 år. Enligt Äldreboendeutredningen från 2008 skulle minst hälften av alla svenskar vara tvungna att arbeta till 79 år för att trygga vår välfärd. Höjd pensionsålder diskuteras och genomförs i många europeiska länder, men det har hittills haft svårt att få genomslag i debatten.

Pensionsåldersutredningen från 2013 föreslog höjningar successivt med olika årtal för olika förändringar. 2015 höjs 61-årsgränsen till 62 år. 2016 höjs 67-årsgränsen för rätten att finnas kvar i arbetslivet till 69 år och LAS-reglerna följer med. 2017 höjs 55-årsgränsen för tjänstepensioner till 62 år. Detta ska bara gälla för nya avtal, och trepartssamtal med både fack och arbetsgivare krävs. Året 2019 börjar den så kallade riktåldern att tillämpas. Garantipension och andra förmåner som bostadstillägg anpassas därför till riktåldern. Det innebär att den blir 66 år 2019 och sedan ökar den successivt till 67 år 2022 och till 68 år 2034.

Men detta kommer i sig inte att räcka. Utmaningarna är många inte minst i Europa. Eurostats befolkningsprognos visar att det enbart kommer att finnas två yrkesarbetande

för varje pensionär i EU år 2050 jämfört med fyra idag. Kalla fakta är att Europas befolkning minskar. Andelen äldre blir fler och andelen individer i arbetsför ålder minskar.

Med denna takt på utvecklingen kommer välfärdssystemen att sättas under hårt tryck och pensioner och hälso- och sjukvård kommer att bli svårare att hålla på samma nivå. Därför måste vi våga börja prata ännu tydligare om att höjd pensionsålder mycket väl skulle kunna vara ett verkningsfullt instrument för att ge pensionärerna en bättre levnadsstandard och dessutom för framtiden kunna underlätta vårdens och omsorgens finansiering. Till det kommer att alltfler opinionsundersökningar visar att andelen människor som vill arbeta högre upp i åldrarna ökar: i undersökningen som Kairos Future gjorde 2012 var det så många som 40 procent av de tillfrågade. Vidare visar statistiken att de som fortsätter att arbeta långt efter 67-årsdagen är personer verksamma i fria yrken. De arbetar så länge de orkar och är efterfrågade. Vi har t.ex. skådespelare och Nobelpristagare som är aktiva efter att ha fyllt 90 år.

Incitamenten för att fler arbetar längre måste uppmuntras. En tänkbar lösning är en höjd pensionsålder från 67 år till 75 år. Egentligen borde det inte finnas någon övre åldersgräns alls utan människor borde få möjlighet att finnas kvar på arbetsmarknaden så länge de vill och kan. Vi anser att detta bör utredas och hinder i form av fackliga avtal och lagstiftning undanröjas. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

Birgitta Ohlsson (FP)

Barbro Westerholm (FP)

Maria Weimer (FP)